

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Přírodní vědy

Acta Musei Bohemiae Meridionalis in České Budějovice – Scientiae naturales

Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy	48	89 – 107	2008
---	----	----------	------

Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIV

The finds of interesting and new plants
in the South Bohemian flora XIV

Václav CHÁN¹⁾, Martin LEPŠÍ²⁾ & Petr LEPŠÍ³⁾ (red.)

¹⁾ Jihočeská pobočka ČBS, ²⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích,

³⁾ Správa CHKO Blanský les

Abstract. *Centaurea phrygia* subsp. *phrygia*, *Citrullus lanatus*, *Duchesnea indica*, *Polystichum xluerssenii*, *Lobelia erinus*, *Melilotus altissimus*, *Populus xcanescens* have been found or reported as a new for South Bohemia. New localities of rare native or alien species of the South Bohemian flora – *Carthamus tinctorius*, *Cephalanthera rubra*, *Coeloglossum viride*, *Coleanthus subtilis*, *Cynodon dactylon*, *Dactylorhiza incarnata*, *Lythrum hyssopifolia*, *Rubus ambrosius*, *Spergularia echinosperma*, *Sisyrinchium angustifolium*, *Veronica agrestis* are reported. The world distribution and the distribution in the Czech Republic are explained for selected species. The detailed distribution in South Bohemia and ecological remarks are presented, too.

Key words: Czech Republic, floristic records

Abstrakt. Taxony *Centaurea phrygia* subsp. *phrygia*, *Citrullus lanatus*, *Duchesnea indica*, *Polystichum xluerssenii*, *Lobelia erinus*, *Melilotus altissimus* a *Populus xcanescens* jsou z území jižní části Čech publikovány poprvé. Dále jsou publikovány nové lokality druhů – *Carthamus tinctorius*, *Cephalanthera rubra*, *Coeloglossum viride*, *Coleanthus subtilis*, *Cynodon dactylon*, *Dactylorhiza incarnata*, *Lythrum hyssopifolia*, *Rubus ambrosius*, *Spergularia echinosperma*, *Sisyrinchium angustifolium* a *Veronica agrestis*, které jsou v jižních Čechách vzácné. Pro vybrané taxony je komentováno rozšíření v České republice a ve světě a zmíněna je i jejich ekologie. Podrobně je zpracováno rozšíření v jižních Čechách.

Klíčová slova: Česká republika, floristické záznamy

Úvod

Další díl tohoto cyklu přináší nové lokality v jihočeském regionu kriticky ohrožených druhů (*Coleanthus subtilis*, *Dactylorhiza incarnata*, *Spergularia echinosperma*, *Rubus ambrosius* a *Veronica agrestis*) a nové, resp. po dlouhé době ověřené záznamy o výskytu silně ohrožených druhů – *Cephalanthera rubra* a *Coeloglossum viride*. Pro území Čech je na tomto místě poprvé publikován hybrid mezi *Polystichum braunii* a *Polystichum aculeatum* – *Polystichum xluerssenii*, který byl nalezen v NPP Hojná Voda v Novohradských horách. Novým taxonem pro jihočeskou květenu je i hybrid *Populus xcanescens*, který spontánně vznikl a v současnosti se šíří v okolí Českého Krumlova. Dále byla jihočeská flóra obohacena o nálezy zavlečených druhů *Melilotus altissimus* a *Centaurea phrygia* subsp. *phrygia*. Příspěvek také přináší první údaje o zplanění druhů *Citrullus lanatus*, *Duchesnea indica* a *Lobelia erinus* v jižních Čechách. U vzácných adventivních druhů *Carthamus tinctorius*, *Cynodon dactylon*, *Lythrum hyssopifolia* a *Sisyrinchium angustifolium* byly objeveny nové lokality.

Metodika

Vymezení zájmové oblasti – „jižní část Čech“ – je převzata z práce CHÁN (1999). Nomenklatura taxonů je sjednocena podle práce KUBÁT et al. (2002), nomenklatura syntaxonů podle MORAVEC et al. (1995). Pokud se taxony resp. syntaxony ve výše uvedených pracích nevyskytují, jsou za názvy uvedeni autoři popisů. Lokality jsou zařazeny do fytochorionů (SKALICKÝ in HEJNÝ & SLAVÍK 1988) a následně přiřazeny k nejbližší obci resp. osadě (s uvedením příslušné obce v závorce) podle práce PRUNER & MÍKA (1996). Za nejbližším sídlem je v závorce uveden kód mapovacího pole o velikosti 1 základního pole středoevropského síťového mapování (EHRENDORFER & HAMANN 1965), ve kterém leží lokalita a zároveň uvedené nejbližší sídlo (vždy je vybíráno sídlo, které leží ve stejném kvadrantu jako lokalita). Souřadnice lokalit jsou uvedeny v souřadnicovém systému WGS 84 a byly odečteny z přístroje GPS nebo z mapových podkladů 1:50 000 a 1:100 000 elektronické verze Geobáze (ANONYMUS 2000) nebo z internetových map (www.mapy.cz). Pokud jsou uvedené nálezy dokladovány herbářovými položkami, je jejich uložení označeno mezinárodní zkratkou příslušné veřejné sbírky podle práce VOZÁROVA & SUTORÝ (2001). Zkratkou CBFS je označen herbář Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity. Za zkratkami herbářů následují evidenční čísla položek (pokud existují), pod kterými jsou uloženy v příslušných sbírkách. Je-li doklad uložen v soukromé sbírce, pak je uvedena zkratka „herb.“, za kterou následuje jméno majitele sbírky. Zkratkou „not.“ jsou označena pozorování, k nimž nebyla pořízena herbářová položka. Pro zapsání fytoecologických snímků s druhem *Dactylorhiza incarnata* a *Spergularia echinosperma* byla použita rozšířená Braun-Blanquetova stupnice abundance a dominance (WESTHOFF & van der MAAREL 1973). Na fytoecologické snímky, které jsou uloženy v České národní fytoecologické databázi (CHYTRÝ & RAFAJOVÁ 2003) je odkazováno zkratkou ČNFD.

Seznam taxonů, o jejichž výskytu bylo již v tomto seriálu referováno do roku 2004, byl uveřejněn v 45. ročníku sborníku (CHÁN et al. 2005) a do roku 2007 na internetové adrese <http://www.muzeumcb.cz/?clanek=184>.

Carthamus tinctorius L. – světlice barvířská

Podobně jako jiné užitkové rostliny není známý z přírody. Předpokládá se, že pochází z iránsko-turanské oblasti, kde se vyskytují blízké příbuzné druhy. Používá se jako olejina, dále pak jako barvířská, okrasná, léčivá a nektarodárná rostlina. V České republice se pěstuje především pro okrasu (k řezu a do suchých vazeb) a vzácně na polích v teplých oblastech jako olejina (technický i jedlý olej) (ZELENÝ in SLAVÍK & ŠTĚPÁNKOVÁ 2004). Příležitostně zplaňuje a je řazen do kategorie „casual“ v seznamu adventivních rostlin ČR (PYŠEK & al. 2002). V jižních Čechách byl doposud zaznamenán zplanělý pouze ve Veselí nad Lužnicí (KURKA 1959).

Popis nové lokality: 38. **Budějovická pánev**, České Budějovice (7052b): v Kostelní ulici, ve spáře chodníku, 48°58'56,5"N, 14°28'30,5"E (Geobáze 1:50000), 390 m n. m., jeden exemplář (leg. M. Lepší 2007, CB 65029).

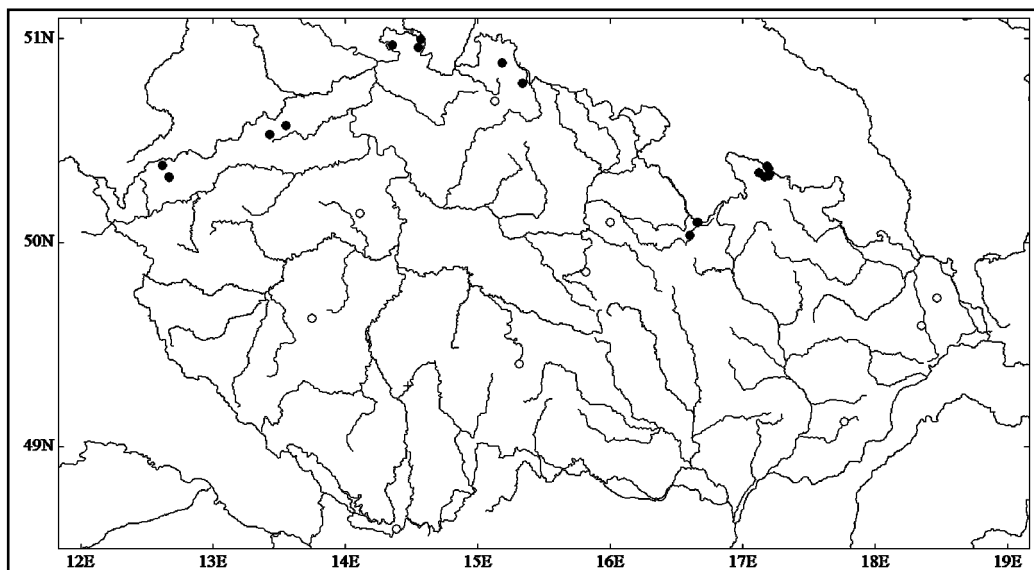
Martin LEPŠÍ

Centaurea phrygia L. subsp. *phrygia* – chrpa třepenitá pravá

Tento taxon má hlavní areál v rovinaté části severovýchodní Evropy. Roste v severní polovině evropské části Ruska (jednotlivé údaje až na východním úpatí Uralu), jižním Finsku, v Pobaltí, v Bělorusku, v Polsku a východní polovině Německa a dále se vyskytuje v Karpatech (MEUSEL & JÄGER 1992). Karpatský výskyt je vázán zejména na Východní Karpaty (louky v nižších polohách, nikoliv alpské bezlesí), v Jižních Karpatech je tento taxon vzácný a v Západních téměř chybí (je zde nahrazen jiným poddruhem; KOUTECKÝ 2008). Původní výskyt v České republice je omezen na severní hranici a navazuje na výskyty v Polsku a Německu: okolí Vidnavy, Jablonného nad Orlicí (zde jde možná pouze o křížence s jinými druhy chrp), Jizerské hory (na české straně jen velmi staré doklady), Frýdlantský a Šluknovský výběžek (jen velmi staré doklady), Krušné hory. Do ostatních oblastí ČR je opakovaně, ale jen přechodně zavlečen (viz obr. 1). Původní

výskyty jsou vázány zejména na louky, okraje lesů, meze, apod. (i dlouhodobě neobhospodařované), dále je schopen růst i na některých ruderalních stanovištích, která již nejsou pravidelně narušovaná a odpovídají lučním výskytem (okraje cest, starší zarůstající násypy, neobhospodařované travnaté plochy na okrajích sídel, apod.). To je případ většiny sekundárních výskytů (ŠTĚPÁNEK & KOUTECKÝ in SLAVÍK & ŠTĚPÁNKOVÁ 2004).

Z jižních Čech existují pouze tři herbářové doklady *C. phrygia* subsp. *phrygia*. První doklad je od Bechyně z roku 1959, ale v tomto případě jde možná o záměnu sched v herbáři a sběr pochází odjinud. V roce 1961 byl tento taxon sbírán na vrchu Křemešník na Českomoravské vrchovině, kde v současnosti již neroste (lokalita ověřována v roce 2003). V roce 2007 objevil nový výskyt Filip Kolář u Horního Dvořiště na hranicích s Rakouskem.

Obr. 1 – Mapa rozšíření *Centaurea phrygia* subsp. *phrygia* v České republice založená na revidovaných herbářových dokladech (KOUTECKÝ 2008). Plné body – pravděpodobně původní výskyty, prázdné body – nepůvodní výskyty, křížek – pochybný výskyt (údaj vzniklý pravděpodobně záměnou schedy v herbářích)

Fig. 1 – Distribution map of *Centaurea phrygia* subsp. *phrygia* in the Czech Republic based on revised herbarium specimens (KOUTECKÝ 2008). Full circles – probably native occurrence, empty circles – adventive occurrence, cross – doubtful occurrence (probably based on confusion of labels in a herbarium)

Popis nových lokalit: 41. Střední Povltaví, Bechyně (6752b) (leg. E. Illín 1959, PR 550886). Tento doklad asi pochází odjinud a došlo k záměně sched v herbáři. Na schedě je totiž uvedeno určení „Chrpa luční“ a text „Bechyně: v okolí hojná“. Druhy *C. jacea* a *C. phrygia* jsou nápadně odlišné, takže jejich záměna je spíše nepravděpodobná. To spolu s tím, že *C. jacea* je skutečně v okolí Bechyně hojná, ukazuje spíše na záměnu sched v herbářích (tj. citovaná schedy původně patřila skutečně k *C. jacea*) než na chybné určení.

67. Českomoravská vrchovina, Sázava (u Nového Rychnova) (6557d): vrch Křemešník (765 m) asi 1,2 km ssz. od středu obce, na pasece při silnici k hotelu, 730 m n. m. (leg. F. Jiřík 1961, CB 8523, 5923/13).

37n. Kaplické mezihoří, Horní Dvořiště (7452a): okraj asfaltové cesty, mezi mosty přes Větší Vltavici a Hájský potok, na státní hranici, asi 2 km jz. od obce, 48°35'32"N, 14°23'09"E (www.mapy.cz), 575 m n. m. (leg. F. Kolář 2007, CBFS 4705, det. P. Koutecký).

Petr KOUTECKÝ

***Cephalanthera rubra* (L.) L. C. M. Richard – okrotice červená**

Okrotice červená z čeledi vstavačovitých (*Orchideaceae*) patří svými poměrně velkými květy na třetí místo mezi naše nejnápadnější orchideje (JATIOVÁ & ŠMITÁK 1996).

Její areál zaujímá Euroasii od Irska a jižní Anglie přes jižní Skandinávii do střední Asie. Jižní hranice probíhá severní Afrikou přes Malou Asii až do Iránu. V České republice se vyskytuje roztroušeně až vzácně v listnatých i jehličnatých lesích a křovinatých stráních na vápencovém podkladu. Je diagnostickým druhem podsvazu *Cephalanthero-Fagenion* (JATIOVÁ & ŠMITÁK 1996). Okrotice červená je v Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky zařazena do kategorie C2 – silně ohrožené taxony (PROCHÁZKA 2001).

V jižní části Čech je okrotice červená významným druhem vápnomilných bučin. Roste v bučinách a v jehličnatých lesích na místě původních bučin. Výskyt byl zaznamenán roztroušeně na Sušicko-horažďovických vápencích, Strakonických vápencích, vzácně na Čkyňských a Nezdeckých vápencích, na vložkách vápenců v Českokrumlovském Předšumaví, u osady Milčice u Sušice v Horním Pootaví, na Písecko-hlubockém hřebeni a na Javorníku. V komentovaném červeném seznamu květeny jižní části Čech je druh rovněž řazen do kategorie C2 (CHÁN 1999).

V roce 1928 publikoval J. Rohlena nález okrotice červené z lesa Provazce (správně má být les Provazce) u Písku (ROHLENA 1928). Nálezem lokality byl K. Prokeš. V roce 2006 se podařilo M. Soukupovi výskyt druhu v lese Provazce po téměř 80-ti letech potvrdit. V červnu 2007 lokalitu společně s M. Soukupem navštívili V. Chán a R. Paulič.

Popis lokality: 40a. Písecko-hlubocký hřeben, Písek (6651c): odval na dně opuštěného vápencového lůmku na s. svahu lesa Provazce v. od města, při okraji lůmku, ve skupině starých buků, ca 565 m n. m., 49°18'58"N, 14°11'07"E (www.mapy.cz), 10 exemplářů, z toho 1 kvetoucí (leg. M. Soukup 2006, herb. M. Soukup; not. V. Chán, R. Paulič & M. Soukup 2007). Společně tam rostly *Actaea spicata*, *Atropa bella-donna*, *Campanula persicifolia*, *Circaea lutetiana*, *Convallaria majalis*, *Carex digitata*, *Euphorbia dulcis*, *Galium odoratum*, *G. sylvaticum*, *Hepatica nobilis*, *Lathyrus vernus*, *Lilium martagon*, *Lonicera xylosteum*, *Milium effusum*, *Poa nemoralis*, *Prenanthes purpurea*, *Pulmonaria obscura*, *Sanicula europaea* aj.

Milan SOUKUP, Václav CHÁN & Radim PAULIČ

***Citrullus lanatus* (Thunberg) Matsumura & Nakai – lubenice obecná (vodní meloun)**

Druh je původní v tropické a jižní Africe, odedávna je však pěstován v nejteplejších místech mírného pásma, v subtropích a tropech po celém světě. V ČR je pěstován pouze v nejteplejších oblastech a jen místy přechodně zplaňuje (CHRTKOVÁ in HEJNÝ & SLAVÍK 1990). PYŠEK et al. (2002) uvádějí z území České republiky tři lokality a rok 1969 jako první údaj o zplanění. Zaznamenán byl ve společenstvech svazů *Sisymbrium officinalis* a *Veronico-Euphorbion* Sissingh ex Passarge 1964 (PYŠEK l. c.). Na území jižní části Čech nebylo doposud jeho zplanění publikováno.

Popis nových lokalit: 38. Budějovická pánev, Boršov nad Vltavou (7052d): při silnici ve výkopu u stavení, těsně za železničním mostem proti proudu Vltavy, 370 m n. m., 48°55'29,2"N, 14°26'21,1"E (www.mapy.cz), 1 zplanělý kvetoucí ex. (leg. P. Lepší 2003, CB 39533). – České Budějovice (7052b): v ulici Skuherského, v záhonu pro strom, společně s běžnými ruderalními druhy, 48°58'49,6"N, 14°28'44,8"E (GPS), 400 m n. m., zplanělý, porost 1 × 1,5 m (leg. M. Lepší 2007, CB 64946).

42b. Táborsko-vlašimská pahorkatina, Mladá Vožice (6454d): zaplevelený kout v ulici ve městě (leg. J. Kaisler 1983, CB 9140).

Nálezy tohoto velice teplomilného jednoletého druhu v intravilánu Mladé Vožice, Boršova nad Vltavou a Č. Budějovic mají pravděpodobně souvislost s hojnou konzumací vodního melounu v ČR.

Petr LEPŠÍ & Martin LEPŠÍ

***Coeloglossum viride* (L.) Hartm. – vemeníček zelený**

Areál tohoto cirkumpolárního druhu zahrnuje mírné až boreální pásmo Evropy, zasahuje vysoko na sever Norska, Švédska a na Island; dále proniká až do mírného a subarktického pásma evropské části bývalého Sovětského svazu, na Kavkaz, Ural, Sibiř, do Malé Asie, vysokých pohoří Střední Asie, Japonska a Severní Ameriky (RANDUŠKA & KRIŽO 1986). V České republice se tento nenápadný druh nachází vzácně především v horských a podhorských oblastech. Na řadě míst však již vymizel. Vemeníček zelený je konkurenčně slabý druh rostoucí v krátkostébelné luční vegetaci nebo světlých lesích na kyselých i bazických substrátech (JERSÁKOVÁ & KINDLMANN 2004).

V minulosti roztroušeně rozšířený druh vázaný na vyšší polohy jižní části Čech. Zdá se, že oproti počtu lokalit v minulosti v současné době druh značně ustoupil. Recentně se ještě vyskytuje ojediněle v oblasti Šumavy, Předšumaví a Nezdických a Čkyňských vápenců (cf. CHÁN 1999, PROCHÁZKA & ŠTECH 2002). Nová lokalita u Polné na Šumavě nebyla dosud známa (cf. CHÁN 1999). Jedná se zároveň o jedinou známou recentní lokalitu vemeníčku zeleného v oblasti celého vojenského újezdu Boletice (V. Grulich in verb.).

Popis nové lokality: 37l. **Českokrumlovské Předšumaví**, Polná na Šumavě (u Hořic na Šumavě) (7250b): ca 690 m jiv. od osady, drobná loučka nad vápencovým lůmkem, 10 exemplářů, 48°47'33,8"N, 14°09'00,2"E (GPS), ca 790 m n. m. (not. & foto D. Půbal, L. Ekrt & V. Horváthová 2006).

Libor EKRT & David PŮBAL

***Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl – puchýřka útlá**

Príspevek navazuje na práce publikované v tomto cyklu (ANONYMUS 2002, CHÁN et al. 2007).

Popis nových lokalit: 38. **Budějovická pánev**, Lhota u Kestřan (6649c): ve vých. části letněného dna rybníka Velký Markovec jz. od osady, 49°15'08,5"N, 14°04'21,4"E (www.mapy.cz), 375 m n. m., vzácně (leg. R. Paulič 2007, CB). Spolu s *Alisma plantago-aquatica*, *Alopecurus aequalis*, *Callitriche palustris*, *Carex bohemica*, *Chenopodium ficifolium*, *Elatine hydropiper*, *Eleocharis ovata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Limosella aquatica*, *Oenanthe aquatica*, *Ranunculus sceleratus*, *Rorippa palustris*, *Rumex maritimus*.

37k. Křemžské hadce, Křemže (7051d): Chlumský rybník („Ochozňák“), 48°54'21,4"N, 14°16'59,6"E (GPS), 530 m n. m., hojně na obnaženém dnu, místy dominoval (leg. M. Lepší 2007, CB 65059). Druh je zachycen ve fytoecnologickém snímku u druhu *Spergularia echinosperma*. – Křemže (7051d): Křemžský rybník, 48°54'09,3"N, 14°19'14,8"E (www.mapy.cz), 515 m n. m., 1 exemplář (not. M. Lepší 2007).

Z fytogeografického okresu Křemžské hadce nebyl druh doposud publikován (cf. CHÁN 1999).

Martin LEPŠÍ & Radim PAULIČ

***Cynodon dactylon* (L.) Pers. – troskut prstnatý**

Jedná se o kosmopolitní druh rostoucí v teplých a mírných zónách všech světadílů. V České republice se vyskytuje na jv. Moravě až po Brno, jinde je ojediněle zavlečen, např. Praha, Plzeň, Pardubice (DOSTÁL 1989, KUBÁT et al. 2002). V jižních Čechách byl doposud udáván z Písku od děkanského kostela (CHÁN et al. 2000) a z blíže neurčené lokality v Protivíně (DOSTÁL l. c.). Písecká lokalita, která byla považována za zaniklou (cf. CHÁN l. c.), doposud existuje a je ohrožena postupnou redukcí porostu při stavebních rekonstrukcích.

Popis lokality: 38. **Budějovická pánev**, Protivín (6751c): u skladu s rampou sz. od hlavní budovy žel. nádraží Protivín, sekundární stanoviště, mírně sešlapávaná plocha, 49°12'49,3"N, 14°12'32,4"E (www.mapy.cz), 380 m n. m. (leg. M. Soukup, V. Chán & F. Zima 2001, CB 65243; leg. R. Paulič, M. Soukup, V. Chán 2007, PRC). Druh vytváří tři souvislé porosty na ploše ca 40 m². Do okrajových částí porostu pronikají *Artemisia vulgaris*, *Calamagrostis epigejos*, *Poa compressa*, *Tanacetum vulgare* aj. K zavlečení troskutu došlo pravděpodobně železniční nákladní dopravou. Tímto nálezem byl potvrzen blíže nespecifikovaný údaj v Nové květeně ČSSR: „... zavlečen v okolí Prahy, Protivína ...“ (DOSTÁL 1989).

Ve Veselí nad Lužnicí byl druh vysazen na písčitém svahu u chodníku na levém břehu Lužnice ca 300 m sv. od kostela v roce 2006 (J. Rybenský in litt. 2008).

Milan SOUKUP & Martin LEPŠÍ

Dactylorhiza incarnata (L.) Soó – prstnatec pleťový

Druh se vyskytuje ve střední a severní Evropě, odkud zasahuje na východ přes Kavkaz a Malou Asii do severozápadní Číny a přes evropskou část Ruska a Sibiř až do Jakutska (PROCHÁZKA 1980). V České republice se vyskytuje roztroušeně kromě západních a jižních Čech, kde na většině území chybí nebo je vzácný (DOSTÁL 1989). V současné době je druh neznámý na severní Moravě a ve Slezsku (JATIOVÁ & ŠMITÁK 1996). Vyhledává rašelinné a bažinaté louky, břehy vodních nádrží, roste na vlhkých až střídavě mokřých, živných, zásaditých i neutrálních, nevápnitých, humózních, písčitolhinitých půdách. Často roste ve společenstvech svazu *Molinion*, *Calthion* (DOSTÁL l. c.), *Magnocaricion elatae*, *Caricion davallianae* a vzácně i *Bromion erecti* (JERSÁKOVÁ & KINDLMAN 2004).

V jižní části Čech je znám z Hornovltavské kotliny na Šumavě a z Křemžských hadců. Lokalita poblíž Dolní Vltavice na Šumavě byla objevena v roce 1996 a čítala v průběhu let 1996–1999 150–509 kvetoucích exemplářů. Tento výskyt představuje výškové maximum rozšíření druhu v rámci České republiky (725 m n. m.) (PROCHÁZKA 1997, CHÁN 1999). Výskyt prstnatce pleťového v litorálu Borského rybníka na Křemžských hadcích byl poprvé zaznamenán v roce 1959 J. Holubem a D. Blažkovou (obr. 2 /barevná příloha/, lokalita č. 1). V roce 1983 byl na hrázi Křemžského rybníka (cca 750 m od lokality u Borského rybníka) nalezen jediný exemplář, tento výskyt je však již v roce 1999 považován za zaniklý (obr. 2 /barevná příloha/, lokalita č. 4) (ALBRECHT in CHÁN 1999).

Popis nových lokalit: **37k. Křemžské hadce, Mříč** (u Křemže) (7052c): v kolejišti zadní části překládového nádraží, ca 850 m v. od budovy železniční stanice, 520 m n. m., 48°54'18,3"N, 14°20'34,0"E (GPS), ca 23 sterilních a 7 fertálních exemplářů (leg. M. Lepší & V. Hans 2007, CB 64945) (obr. 2 /barevná příloha/, lokalita č. 2).

Fytcenologický snímek zapsali M. Lepší & V. Hans, plocha 15 m², datum 11. 6. 2007, sklon 0°, E₁ 50 %, E₀ 50 %. E₁: *Populus tremula* juv. 2a, *Trifolium repens* 2a, *Tussilago farfara* 2a, *Lotus corniculatus* 2m, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Centaurea jacea* 1, *Euphrasia* sp. 1, *Holcus lanatus* 1, *Hieracium sabaudum* 1, *Hypochaeris radicata* 1, *Trifolium dubium* 1, *Vicia cracca* 1, *Arrhenatherum elatius* +, *Betula pendula* juv. +, *Campanula patula* +, *Dactylorhiza incarnata* +, *Fragaria vesca* +, *Galium pumilum* +, *Genista tinctoria* +, *Juncus tenuis* +, *Luzula multiflora* +, *Polygala vulgaris* +, *Salix fragilis* juv. +, *Tanacetum vulgare* +, *Trifolium medium* +, *Achillea millefolium* r, *Centaureum erythraea* r, *Cerastium holosteoides* r, *Cirsium palustre* r, *Erigeron acris* r, *Hieracium lachenalii* r, *Leontodon hispidus* r, *Lychnis flos-cuculi* r, *Platanthera bifolia* r, *Prunella vulgaris* r, *Sagina procumbens* r, *Salix caprea* juv. r. E₀: neurčeno. – Mříč (u Křemže) (7051d): litorál Kamenského rybníka, ca 550 m jz. od budovy železniční stanice, 505 m n. m., 48°54'06,7"N, 14°19'32,2"E (www.mapy.cz) (not. J. Jersáková 2003) (obr. 2 /barevná příloha/, lokalita č. 3).

Na lokalitě u Borského rybníka byla v roce 2001 vyhlášena přírodní památka (PP Mokřad u Borského rybníka) a celá plocha je pravidelně kosena 1–2 x ročně. Celá populace má výrazně vzrůstající tendenci. Od roku 2001, kdy bylo napočítáno 35 exemplářů (VYDROVÁ 2002), populace stále roste (podrobněji viz tabulka) a v současné době je zde ca 600 exemplářů (rok 2006). Dokonce se část populace rozšiřuje mimo přírodní památku do kulturní louky v jižní části památky. Jistým problémem je poměrně hojná hybridizace s *Dactylorhiza majalis* (viz obr. 4 a obr. 5 v barevné příloze sborníku).

Populace u Kamenského rybníka je podstatně menší (2–14 exemplářů) a od roku 2004 je tam také prováděno kosení. Lokalita je však ohrožena obyvateli chatové osady, protože z části slouží jako deponie rostlinného odpadu ze zahradních úprav v okolí chat. Dalším negativním jevem je opět značná hybridizace.

Výskyt v kolejišti překládového nádraží je pravděpodobně výsadkem narůstající populace u Borského rybníka. Skutečnost, že je *Dactylorhiza incarnata* schopna růst na silně antropogenním

stanovišti, není novinkou, protože lokalita na Šumavě se z větší části vyskytuje na místě bývalého složiště štěrku (PROCHÁZKA 1997, CHÁN 1999).

Tab. 1 Počet jedinců *Dactylorhiza incarnata* v letech 2001–2007 u Borského a Kamenského rybníka.

Tab. 1 Number of individuals of *Dactylorhiza incarnata* between 2001–2007 by the Borský rybník pond and the Kamenský rybník pond.

Rok	Kamenský rybník	Borský rybník	Zaznamenala
2001	-	35 ks	VYDROVÁ 2002
2002	-	-	-
2003	11 ks	145 ks	J. Jersáková
2004	2 ks	150-189 ks	M. Paloudová, J. Jersáková
2005	2 ks	300 ks	M. Paloudová
2006	14 ks	570 ks	M. Paloudová
2007	3 ks	hojně v celé přírodní památce	M. Paloudová

Petr LEPŠÍ, Jana JERSÁKOVÁ & Martin LEPŠÍ

Duchesnea indica (Andrews) Focke – jahodka indická

Druh pochází z jižní a jihovýchodní Asie. Pěstuje se pro okrasu na všech kontinentech. V České republice je známý zplanělý např. z Prahy, Brna, Kroměříže a Frýdlantu nad Ostravicí. Na lokalitách delší dobu vytrvává (KŘISA in SLAVÍK 1995). První záznam o adventivním výskytu na území našeho státu pochází z roku 1960. V současnosti je považována za zdomácnělý druh (PYŠEK et al. 2002). V jižních Čechách nebyl dosud adventivní výskyt zaznamenán.

Popis nových lokalit: 37p. Novohradské podhůří, Kamenný Újezd (7152b): ca 950 m jv. od kostela v obci, 48°53'36,1"N, 14°27'23,5"E (www.mapy.cz), 460 m n. m., v často koseném trávníku mezi podezdívkou plotu předzahrádky a silnicí, roztroušeně na ploše 1 m², zplanělý (not. M. Lepší 2007).

38. Budějovická pánev, České Budějovice (7052b): v Kanovnické ulici, v ruderním trávníku poblíž mlýnské stoky, 48°58'28,5"N, 14°28'41,5"E (GPS), 400 m n. m., porost 1 m², zplanělý (leg. M. Lepší 2007, CB 65031).

V okolí obou zaznamenaných lokalit nebyla rostlina v době nálezů již pěstována.

39. Třeboňská pánev, Veselý nad Lužnicí (6854a): zplanělá na zahradě pana Šinky, 410 m n. m., roztroušeně (leg. R. Kurka 1994, CB 42958).

Martin LEPŠÍ

Lobelia erinus L. – lobelka modrá

Pochází z jižní Afriky. V České republice se často pěstuje jako okrasná letnička a příležitostně zplaňuje v okolí míst pěstování (SLAVÍK 2000). V jižních Čechách chybí o jejím zplanění údaje.

Popis nové lokality: 38. Budějovická pánev, České Budějovice (7052b): v ulici U Tří lvů, ve spáře mezi domem a chodníkem, 48°58'19,8"N, 14°28'48,9"E (Geobáze 1:50000), 390 m n. m., 1 exemplář (leg. M. Lepší & K. Boublík 2007, CB 65089). Zplanělá rostlina pravděpodobně vzešla ze semen původem z rostlin pěstovaných v květináčích na oknech domů v ulici.

Martin LEPŠÍ

Melilotus altissimus Thuill. – komonice nejvyšší

Vyskytuje se v Evropě, kde na sever zasahuje do Skandinávie a Finska, na východ po Rumunsko a Ukrajinu. V Asii zasahuje až do Petrohradské oblasti a Povolží. Ve Velké Británii a na Island je pravděpodobně zavlečena (HAŠKOVÁ et al. in SLAVÍK 1995)

Druh mírně narušovaných stanovišť rostoucí obvykle na minerálně silnějších půdách (náplavy, vlhké louky a pastviny, prameniště apod.), druhotně rostoucí i na různých ruderalních stanovištích (okraje cest, nádraží, opuštěné plochy v obcích). V České republice se druh vyskytuje roztroušeně v severní polovině Čech a na Moravě (HAŠKOVÁ et al. 1989; HAŠKOVÁ et al. in SLAVÍK 1995). Z jižních Čech nebyl dosud udáván.

Popis nové lokality: 38. Budějovická pánev, Chvalovice (6951c): ruderalní vegetace na opuštěné ploše na sv. okraji obce, z. od zahrádek u začátku polní cesty směrem k obci Strýčice, 49°00'39"N, 14°14'05"E (www.mapy.cz), 460 m n. m., několik desítek bohatě kvetoucích rostlin (leg. P. Koutecký & D. Jenčová 2007, CBFS 4703).

Petr KOUTECKÝ

Lythrum hyssopifolia L. – kyprej yzopolistý

V Evropě je kyprej yzopolistý rozšířen zejména v její západní, střední, jižní a jihovýchodní části, severovýchodní hranice areálu probíhá od jižní Anglie přes severní Německo, severovýchodně od našeho území povodím střední a dolní Odry a dále povodím středního a dolního Dunaje. Mimo Evropu roste v africké části Středozeří, na Středním východě, ve Střední Asii a na východ zasahuje až na Altaj. Adventivně se vyskytuje téměř na všech kontinentech (DVOŘÁKOVÁ in SLAVÍK 1997).

V České republice je těžiště výskytu a zřejmě také jeho původní výskyt omezen na termofytikum a některé oblasti mezofytika hraničící s termofytikem či navazující na hojnější rozšíření v horním Poodří na území Polska. Roste na zamokřených polích, vlhkých loukách a zaplavovaných březích řek a rybníků, zejména na živinami bohatých, těžších a nezřídka zasolených půdách. Často se jedná o antropicky ovlivněná stanoviště (DVOŘÁKOVÁ l. c.). Mimo výše uvedenou oblast pravděpodobného původního výskytu byl zejména v minulosti zavlečen i do jiných částí mezofytika. Předpokládá se zejména zavlečení s krmivem pro ryby pocházejícím z Maďarska a Balkánu (HEJNÝ 1998), mimo jiné proto, že se v těchto oblastech vyskytuje téměř výhradně na obnažených rybníčních dnech. V jižní části Čech byl druh zřejmě poprvé nalezen R. Kurkou v roce 1943 na Horusickém rybníce (HOUFEK 1952, KURKA 1959). Řada lokalit byla později objevena na Blatensku [rybník Babák u Velké Turné (HARTL & al. 1957), Rojický rybník (SKALICKÝ & al. 1980, DEYL & SKOČDOPOLOVÁ-DEYLOVÁ 1989), rybník Kaprov u Tchořovic (DVOŘÁKOVÁ l. c.)], Strakonických vápencích [Dolní Řepický rybník (ŽÍLA & CHÁN 1994)], v Třeboňské pánvi [sádka pod hrází rybníka Svět (HROBÁŘ 1967)] a na Českomoravské vrchovině [rybník Holub u Nové Olešné nedaleko Strmilova (HROUDOVA 1972)]. Výskyt v Budějovické pánvi nebyl nikdy publikován (cf. DVOŘÁKOVÁ l. c.), avšak podle údajů Hejného (HEJNÝ 1998) byl druh zaznamenán v průběhu jeho sledování rybníků na 15 rybnících v tomto území. Naposledy pak při letnění rybníka Řezabinec v roce 1985. Nedávno byl také druh nalezen K. Šumberovou na sádkách v Kestřanech, výskyt několika rostlin byl znovu potvrzen v roce 2006 (leg. R. Paulič & K. Šumberová 2006, PRC). Nově nalezené lokality jsou potvrzením recentního výskytu v Budějovické pánvi a zcela novým údajem pro Volyňské Předšumaví.

Popis nových lokalit: 38. Budějovická pánev, Dubné (7052a): dno vypuštěného rybníka Nuzov, 48°58'53,3"N, 14°22'08,1"E (GPS), 400 m n. m., vzácně (leg. P. Kúr 2007, CBFS).

37e. Volyňské Předšumaví, Mnichov (6649c): obnažený jv. břeh Malého Mnichovského rybníka, 49°18'26,3"N, 13°50'18,6"E (www.mapy.cz), 443 m n. m., desítky rostlin (leg. R. Paulič 2007 CB, PRC). Společně byl zaznamenán výskyt *Alisma plantago-aquatica*, *Alopecurus aequalis*, *Bidens cernua*, *Carex bohemica*, *Cyperus fuscus*, *Eleocharis acicularis*, *E. ovata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Isolepis setacea*, *Juncus articulatus*, *Oenanthe aquatica*, *Peplis portula*, *Rorippa palustris*, *Rumex maritimus*, *Veronica scutellata*.

Milan ŠTECH, Pavel KÚR & Radim PAULIČ

***Polystichum xluerssenii* (Dörfler) Hahne – kapradina Luerssenova**

Polystichum xluerssenii je křížencem *P. aculeatum* a *P. braunii*. Ve střední Evropě se vyskytuje téměř pravidelně na lokalitách společného výskytu obou rodičů. V literatuře uváděný relativně častý výskyt tohoto hybridu může být trochu překvapivý, neboť oba rodičovské druhy jsou allotetraploidní. V důsledku toho je meiosa *P. xluerssenii* nepravidelná. Dále je zajímavé, že křížence lze získat snadno i experimentálně. Z morfologického pohledu stojí hybrid intermediálním habitem listů i jednotlivých znaků mezi rodiči. Od *P. braunii* se liší tužšími listy a užšími, ostřeji špičatými lístky a lístečky, od *P. aculeatum* se odlišuje širšími, tupěji špičatými lístky a lístečky a plevinami řídce oděným lícem listů (u *P. aculeatum* jsou lístečky lysé). Na rozdíl od obou druhů by měl mít hybrid abortované spory (DOSTÁL & REICHSTEIN 1984).

Ve střední Evropě je udáván z Německa, Rakouska, Polska, Slovinska a Itálie. V České republice je známý z Jesenického podhůří, Středního Pobečví, Veřovických vrchů, Beskydského podhůří, Nížkého Jeseníku, Moravskoslezských Beskyd a Javorníků (DOSTÁL & REICHSTEIN l. c., ŠOURKOVÁ in HEJNÝ & SLAVÍK 1988, HÁJKOVÁ & al. 2003), tedy z oblastí relativně hojného výskytu obou rodičů. V Čechách nebyl doposud zaznamenán, příčinou je pravděpodobně vzácný výskyt *Polystichum braunii* v této části našeho státu a z toho také vyplývající vzácný sympatrický výskyt obou druhů.

V jižních Čechách jsou oba druhy vzácné. Druh *Polystichum aculeatum* je od počátku floristického výzkumu udáván pouze ze 70 lokalit, z toho 60 % z nich má druhotný a často také přechodný charakter. Na (polo-)přirozených lokalitách se až na výjimky vyskytuje jednotlivě a netvoří větší stabilní populace (LEPŠÍ & LEPŠÍ 2007). Druh *P. braunii* je v jižních Čechách známý pouze z Novohradských hor, historické údaje z Blanského lesa se ukázaly být mylné (LEPŠÍ & LEPŠÍ 2006, 2007). Naleziště *P. braunii* je ve dvou ohledech v rámci jihočeského regionu výjimečné. Za prvé biotopem je pralesovitý listnatý porost v NPP Hojná Voda a za druhé na lokalitě se vyskytuje na jihočeské poměry stabilní (od roku 1974) a relativně velká populace *P. aculeatum* (16 exemplářů). Během sčítání rostlin a dokumentace lokality byla objevena rostlina, která morfologicky stála mezi druhy *P. aculeatum* a *P. braunii*. Podrobnější studium potvrdilo podezření, že se jedná o hybridního jedince.

Pomocí světelného mikroskopu bylo zjištěno, že převážná většina přítomných výtrusnic je abortovaná. Zároveň byly detekovány i abortované výtrusy. Studovaná rostlina i vzorky z rostlin *P. braunii* a *P. aculeatum* z Hojné Vody byly dále analyzovány pomocí průtokové cytometrie (Partec PA II, Průhonice) metodou relativní velikosti genomu. I přes skutečnost, že jsou oba rodičovské druhy tetraploidní, byly touto metodou detekovány rozdíly v relativní velikosti genomu obou druhů, stejně tak byl detekován i malý rozdíl ve velikosti genomu hybridní rostliny. Relativní hodnoty velikosti genomu u hybridu ležely přesně mezi hodnotami rodičovských druhů. I přes tato zjištění je nezbytné považovat tyto výsledky pouze jako orientační vzhledem k velmi malým rozdílům v celkové relativní velikosti genomu všech tří taxonů.

Popis nové lokality: 89. Novohradské hory, Hojná Voda (u Horní Stropnice) (7254d): vých. svahy hory Vysoká ca 3 km jv. od vesnice (na území NPP Hojná Voda), 48°42'35"N, 14°45'08"E (GPS), 850 m n. m., 1 exemplář (leg. M. Lepší & P. Lepší 2004, 2005, CB 51075, 38836, herb. L. Ekrt).

Martin LEPŠÍ, Libor EKRT & Petr LEPŠÍ

***Populus xcanescens* (Aiton) J. E. Smith – topol šedavý**

Kříženec *Populus alba* a *Populus tremula* se v České republice vyskytuje roztroušeně od nížin do pahorkatin v místech společného výskytu rodičů, zpravidla však jen jednotlivě. Byl zjištěn např. u Břeclavi nebo Moravského Písku. Občas je vysazován, především jako solitér (CHMELAR & KOBLÍZEK in HEJNÝ & SLAVÍK 1990). V jižních Čechách se občas pěstuje např. u Hluboké nad Vltavou nebo u Týna nad Vltavou (HOUFEK 1952). Údaje o adventivním výskytu druhu na území jižní části Čech chybějí. Výjimkou by mohl být záznam z Blatenska: „na břehu Velkého Pálence u Vrba“ (DEYL & SKOČDOPOLOVÁ-DEYLOVÁ 1989). Z údaje však není patrné, zda jde o vysazení

nebo o zplanění. *Populus alba* není v jižních Čechách původní, je však místy vysazován jako okrasná či alejová dřevina.

Popis nových lokalit: 37l. Českokrumlovské Předšumaví, Český Krumlov (7151d): ca 0,8 km sv. od železniční stanice, poblíž bezejmenného rybníčku na z. úpatí Liščí hory, 48°49'43,6"N, 14°19'12,4"E (GPS), 560 m n. m., spontánně vzniklý hybrid v okolí vysazeného obrovského exempláře *Populus alba*, desítky exemplářů (leg. M. Lepší 2007, CB 65056) (obr. 3 /barevná příloha/, lokalita 6–8). V širším okolí bylo zaznamenáno několik dalších výskytů (viz obr. 3 /barevná příloha/, lokalita 2–9). – Český Krumlov (7151d): ca 0,7 km sv. od vrcholu Liščí hory, 48°50'08,9"N, 14°19'45,6"E (www.mapy.cz), 560 m n. m., velký porost náletového charakteru podrůstající alejovou výsadbu „amerických“ topolů (not. M. Lepší & P. Lepší 2000) (obr. 3 /barevná příloha/, lokalita 10). Porost byl v rámci terénních úprav zlikvidován. – Český Krumlov (7151d): ca 0,8 km jz. od vrcholu Městského vrchu, na území NPR Vyšenské kopce, 48°49'09,6"N, 14°17'46,3"E (www.mapy.cz), 530 m n. m., středně velký porost náletového charakteru přerůstající trávník ze svazu *Bromion erecti* (not. M. Lepší 2003) (obr. 3 /barevná příloha/, lokalita 1). Porost byl v rámci managementu rezervace úspěšně odstraněn.

Je pravděpodobné, že všechny uvedené lokality souvisejí s výskytem mohutného exempláře *P. alba* u bezejmenného rybníčku na západním úpatí Liščí hory. Semena hybridního původu se šíří do širšího okolí větrem a uchycují se na vhodných stanovištích, jako jsou zarůstající meze, opuštěné louky, kazy atp. Hybrid se na zaznamenaných lokalitách chová expansivně a po uchycení vytváří středně velké klonální porosty podobně jako *P. tremula*. Místy dokonce zarůstá cenné širokolisté trávníky na krystalických vápencích. Jako cizí a expansivní prvek ohrožující ochranářsky cennou vegetaci by měl být cíleně odstraňován.

Martin LEPŠÍ & Petr LEPŠÍ

***Rubus ambrosius* Trávníček & Oklejewicz – ostružiník vznešený**

Díky mohutnému vzrůstu (běžně dosahuje výšky 2,5 m) se jedná o velice nápadný druh. Nejvíce se podobá v České republice hojnému *R. sulcatus*, od kterého se odlišuje hlouběji žlábkovanými prýty, větším počtem ostnů na řapíku listů, delšími ostny na prýtu, hustěji chlupatým rubem listů a méně hluboko zubatým okrajem listů (TRÁVNÍČEK & al. 2005).

Byl popsán teprve v roce 2005 z území našeho státu. Typová lokalita se nalézá ve Slezsku u obce Šilheřovice nedaleko Ostravy. Podle současných znalostí má největší koncentraci lokalit a pravděpodobně i centrum rozšíření v jihovýchodním Polsku. Řídce roztroušené roste na Slovensku a poslední v současnosti známou oblastí jeho výskytu je území ČR, kde se vyskytuje velice vzácně na izolovaných lokalitách. Z termofytika je udáván z fytochorionů Roudnické písky a Hornomoravský úval, v obou případech z jediného naleziště. Z mezofytika existují záznamy z fytogeografického podokresu Moravská brána vlastní (3 lokality) a z Volyňského Předšumaví (2 lokality). Ve Volyňském Předšumaví byl nalezen nedaleko osad Střítež a Štětín v roce 1996. Z pohledu stanovištních nároků není tak výrazně nemofilní jako např. *R. sulcatus*. Nejčastěji se vyskytuje podél lesních cest, na lesních pasekách a světlinách, v křovinách a na okrajích lesů (TRÁVNÍČEK l. c.). Na území našeho státu je považován za kriticky ohrožený taxon (PROCHÁZKA 2001).

Popis nových lokalit: 37h. Prachatické Předšumaví, Husinec (6950a): ca 1,2 km sv. od vrcholu vrchu Podlipí, okraj lesa a mlazina a také podél lesní cesty směrem na západ, 49°04'04,4"N, 14°01'37,2"E, (GPS), 570 m n. m., roztroušeně (leg. M. Lepší & P. Lepší 2007, CB 64659, 64660, 64798).

37e. Volyňské Předšumaví, Bavorov (6950a): ca 0,5 km jv. od vrcholu vrchu Malošín (se zříceninou hradu Helfenburk), 14°00'37,3"E, 49°07'59,0"N (GPS), 570 m n. m., 1 polykormon (leg. M. Lepší 2007, CB 64923).

V Prachatickém Předšumaví nebyl druh doposud zaznamenán. Lokalita od Bavorova je pouze ca 1 km daleko od publikované lokality u Štětína. Druh je v okolí Helfenburku místy hojný (V. Žíla in verb. 2007). Vzhledem ke vzácnému výskytu by měl být ostružiník vznešený zařazen mezi kriticky ohrožené druhy jihočeské květeny (sensu CHÁN 1999).

Martin LEPŠÍ

Spergularia echinosperma (Čelak.) A. & Gr. – kuřinka ostnosemenná

Kuřinka ostnosemenná patří mezi střeoevropské endemity. Její výskyt je omezen na území České republiky, Německa a Rakouska; některé prameny též hovoří o výskytu v Polsku a jedné lokalitě na Slovensku (DVOŘÁK 1979, DVOŘÁK in HEJNÝ & SLAVÍK 1990). Existují rovněž údaje o výskytu v západní Evropě (Francie, Španělsko), severní Africe (Maroko) a USA (kam měl být druh údajně zavlčen z Evropy), jejichž pravdivost však dosud nebyla ověřena, a nelze vyloučit, že náleží jiným taxonům (cf. KÚR 2007). Stanovištěm druhu jsou především dna letněných rybníků, případně náplavy velkých řek (např. na Labi v Německu). Druh je vázán na obnažené písčité substráty, často překryté tenkou vrstvou hlinitého nebo jílovitého bahna (přibližně do 5 cm) s kyselou až neutrální reakcí a s relativně nízkým obsahem vápníku (FILÍPKOVÁ 2001). V ČR je jeho výskyt soustředěn převážně do jihočeských rybníčních pánví (Českokbudějovická, Třeboňská), méně též do oblasti západních Čech a zřejmě velmi vzácně roste ve východních Čechách a na jižní Moravě. V celostátním červeném seznamu je kuřinka ostnosemenná zařazena mezi druhy silně ohrožené (PROCHÁZKA 2001), v červeném seznamu květeny jižní části Čech je považována za druh kriticky ohrožený (CHÁN 1999).

Na území jižních Čech se druh v minulosti vyskytoval roztroušeně ve všech oblastech s větší koncentrací rybníků. Jako roztroušený byl udáván z Blatenska (SKALICKÝ & TOMAN 1958, SKALICKÝ et al. 1961, DEYL & SKOČDOPOLOVÁ-DEYLOVÁ 1989), Budějovické (HEJNÝ 1998) a Třeboňské pánve (MÍCHAL & KURKA 1991, KURKA 1996, FILÍPKOVÁ 2001), vzácně byl znám i z dalších fytochorionů – Březnického Podbrdská (SKALICKÝ et al. 1961), Horažďovicka (VANĚČEK 1969), Chvalšinského Předšumaví (DVOŘÁK in HEJNÝ & SLAVÍK 1990), Písecko-hlubockého hřebene (HADINEC & LUSTYK 2006), Středního Povltaví (DVOŘÁK l. c.) a Českomoravské vrchoviny (DVOŘÁK l. c., HADINEC & LUSTYK 2006). V celém území jsou rovněž typickým stanovištěm druhu obnažená dna rybníků, vzácněji se *Spergularia echinosperma* vyskytuje i v rybích sádkách. Výskyt na jednotlivých lokalitách je velmi kolísavý v závislosti na aktuálním stavu hladiny vody v nádrži: druh se objevuje během letnění rybníků a sádek, hlavně na velkých rybníčních také po přirozeném poklesu vody ve velmi suchých letech. Vlivem intenzifikace rybníčního hospodaření, která místy vedla k velmi silné změně v chemismu substrátu (např. v důsledku silného hnojení a vápnění nebo farmového chovu kachen) a k omezení letnění, je výskyt druhu na území jižních Čech pravděpodobně vzácnější než v minulosti. Na druhé straně, ústup tohoto druhu zjevně nebyl tak výrazný jako u jiných druhů písčitých substrátů, např. *Radiola linoides*, *Pseudognaphalium luteoalbum* a některých dalších, které jsou extrémně citlivé k eutrofizaci a zvýšenému pH substrátu (HEJNÝ 1995). CHÁN (1999) uvádí pouze dvě s jistotou existující lokality, v posledních letech však počet zaznamenaných nálezů opět vzrostl. Podílel se na tom jednak intenzivní průzkum vegetace rybníčních den (ŠUMBEROVÁ 2005, ŠUMBEROVÁ et al. 2005) a dále započatý výzkum taxonomické problematiky *Spergularia echinosperma* a možné hybridizace se *S. rubra* (KÚR 2007). V počtu nálezů nových lokalit se také výrazně projevila nadprůměrně suchá vegetační sezóna v roce 2007, kdy poměrně velká část rybníků zůstala bez vody. Zdá se tedy, že druh se v některých částech jižních Čech vyskytuje dosud roztroušeně. Jeho sledování a ochrana v této oblasti jsou však mimořádně významné, neboť podobně jako některé další druhy obnažených den (např. *Coleanthus subtilis*) má i *Spergularia echinosperma* podle současných poznatků těžiště celosvětového rozšíření právě v jihočeských rybníčních pánvích. Z jižních Čech byl tento druh i popsán, a to Čelakovským u úrovní poddruhu z rybníka Švarcenberk u Protivín (ČELAKOVSKÝ 1882). Z tohoto důvodu je vhodné ponechat kuřinku ostnosemennou v regionálním červeném seznamu v kategorii kriticky ohrožených druhů (cf. CHÁN 1999). V přehledu nově nalezených a recentně ověřených lokalit jsou prvé údaje pro fytochoriony Volyňské Předšumaví, Křemžské hadce, Sedlčansko-milevskou pahorkatinu a Jihlavské vrchy. Převážná většina údajů (s výjimkou Třeboňské pánve) jsou zřejmě nově publikované nálezy, ovšem některé lokality byly velmi pravděpodobně známy již dříve, ale zůstaly zachyceny pouze v rukopisných materiálech různých autorů, zejména S. Hejného a Š. Husáka.

Popis nových lokalit: 35d. Březnické Podbrdsko, Škvořetice (6549d): plůdkový rybník Dalině, severně od obce, 49°24'36"N, 13°56'45"E (Geobáze 1:100 000), 446 m n. m. (leg. K. Šumberová 2002, BRNU).

36a. Blatensko, Sedlice (6649b): plůdkový rybník Březinka, asi 2,8 km jv. od kostela v obci, jižně pod hlavní silnicí směr Písek, 49°21'48"N, 13°58'22"E (Geobáze 1:100 000), 455 m n. m. (not. K. Šumberová 2004, ČNFD). – Sedlice (6649b): plůdkový rybník Malobor, asi 2,8 km vjv. od kostela v obci, severně pod hlavní silnicí směr Písek, 49°22'04"N, 13°58'32"E (Geobáze 1:100 000), 459 m n. m. (not. K. Šumberová 2002, 2005, ČNFD). – Rojice (6649d): rybí sádky v obci, 49°20'50"N, 13°56'55"E (Geobáze 1:100 000), 450 m n. m. (not. K. Šumberová 2007, ČNFD).

36b. Horažďovicko, Horažďovická Lhota (u Horažďovic) (6648a): letněný rybník Lhota sz. od osady, 49°21'32,2"N, 13°40'29,4"E (www.mapy.cz), 467 m n. m., souvislé porosty po celém letněném dně (leg. R. Paulič & P. Leischner 2007, CB). Spolu s *Alisma plantago-aquatica*, *Alopecurus aequalis*, *Bolboschoenus*, „cf.“ *yagara*, *Carex bohemica*, *Chenopodium ficifolium*, *Cyperus fuscus*, *Eleocharis acicularis*, *Epilobium ciliatum*, *Gnaphalium uliginosum*, *Juncus bufonius*, *Mimulus guttatus*, *Ranunculus sceleratus*, *Rumex maritimus*, *Veronica anagallis-aquatica*. – Týnec (u Horažďovic) (6647d): malý plůdkový rybník při severozápadním okraji obce, 49°18'52"N, 13°39'27"E (Geobáze 1:100 000), 445 m n. m. (leg. K. Šumberová 2002, BRNU, not. K. Šumberová 2002, ČNFD). Na písčitém dně s několika centimetry hlinitého bahna dosti početná, ve vegetaci s *Elatine hydrogaster*, *Gnaphalium uliginosum*, *Juncus bufonius*, *Limosella aquatica*, *Riccia cavernosa* Hoffm. a *Veronica anagallis-aquatica*.

37e. Volyňské Předšumaví, Pracejovice (6749a): písčiny ve v. části obnaženého dna letněného Pracejovického rybníka jz. od obce, 49°15'17,3"N, 13°50'41,2"E (www.mapy.cz), 415 m n. m., vzácně (not. K. Šumberová 2002, ČNFD, leg. R. Paulič & P. Leischner 2005, CB). Spolu s *Alisma plantago-aquatica*, *Alopecurus aequalis*, *Callitriche palustris*, *Carex bohemica*, *Chenopodium rubrum*, *Eleocharis acicularis*, *Gnaphalium uliginosum*, *Limosella aquatica*, *Oenanthe aquatica*, *Potentilla supina*, *Ranunculus sceleratus*, *Rorippa palustris*, *Rumex maritimus*, *Veronica anagallis-aquatica*. – Budyně (6850c): rybník Vítovský jv. od obce, při silnici do Bavorova, 49°08'33"N, 14°04'23"E (Geobáze 1:100 000), 450 m n. m., vzácně (leg. K. Šumberová 2000, BRNU; not. K. Šumberová, ČNFD).

37k. Křemžské hadce, Křemže (7051d): Chlumský rybník („Ochozňák“), 48°54'21,6"N, 14°16'59,7"E (GPS), 530 m n. m., velmi hojně na obnaženém písčitém dnu (leg. M. Lepší & P. Lepší 2007, CB 65069, 65049). Fytocenologický snímek: Zapsal M. Lepší, plocha 4 m², datum 27. 5. 2007, jz. expozice, sklon 1°, E₁ 70 %. E: *Spergularia echinosperma* 3, *Bidens* sp. 2a, *Callitriche palustris* 2a, *Coleanthus subtilis* 2a, *Limosella aquatica* 2a, *Oenanthe aquatica* 2a, *Tripleurospermum inodorum* 2a, *Veronica anagallis-aquatica* 2a, *Chenopodium album* +, *Gnaphalium uliginosum* +, *Persicaria lapathifolia* +, *Rorippa palustris* +, *Urtica dioica* r.

38. Budějovická pánev, Dehtáře (u Žabovřesk) (6951d): na obnaženém dně rybníka Dehtář, v. a s. břeh, 49°00'42,0"N, 14°18'21,0"E (GPS), 400 m n. m., roztroušeně až hojně (leg. M. Lepší & P. Lepší 2007, CB 65050). – Dehtáře (u Žabovřesk) (6951d): obnažené dno rybníka Dehtář a narušovaná plocha kolem hnojiště v jižní části rybníka (v okolí ostrova), 49°00'03"N, 14°17'27"E (Geobáze 1:100 000), 400 m n. m. (leg. K. Šumberová 2007, BRNU; not. K. Šumberová 2006, 2007, ČNFD). Na dně rybníka hojně (2007), u hnojiště (2006) jen několik exemplářů ve vegetaci s převahou *Chenopodium glaucum*, *Plantago uliginosa*, *Tripleurospermum inodorum* a *Potentilla supina*. – Dubné (7052a): obnažené dno rybníka Nuzov v. od obce, 48°58'53,3"N, 14°22'08,1"E (GPS), 400 m n. m. (leg. P. Kúr 2007, herb. P. Kúr). – Čejetice (6750a): rybí sádky v obci, 49°15'00,0"N, 14°01'18,9"E (GPS), 380 m n. m. (not. K. Šumberová 2004, ČNFD; leg. M. Štech 2006, CBFS). – Kestřany (6750a): rybí sádky v obci, 49°16'20,7"N, 14°04'20,7"E (GPS), 380 m n. m. (leg. K. Šumberová 2005, BRNU; not. K. Šumberová 2005, ČNFD; leg. M. Štech 2006, CBFS; leg. P. Kúr 2007, herb. P. Kúr). – Hluboká nad Vltavou (6952d): rybí sádky při jižním okraji města, 49°02'43"N, 14°25'56"E (Geobáze 1:100000), 385 m n. m., (leg. K. Šumberová 2001, BRNU). Pozorována i v letech 2002–2005, doloženo větším počtem fytocenologických snímků v ČNFD. Roztroušeně především v sádkách s písčítým dnem, nejčastěji spolu s *Cyperus fuscus*, *Echinochloa crus-galli*, *Juncus bufonius*, *Limosella aquatica*, *Lindernia dubia*, *Rorippa palustris* a *Riccia cavernosa* Hoffm. – Hluboká nad Vltavou (6952d): rybník Pod-

hradský při jižním okraji města, proti areálu rybích sádek, při severním břehu, 49°02'56"N, 14°25'59"E (Geobáze 1:100 000), 385 m n. m. (not. K. Šumberová 2006, ČNFD). Vzácně, na písčitém dně s několika centimetry hlinitého bahna na povrchu, spolu s *Callitriche palustris*, *Coleanthus subtilis*, *Juncus bufonius*, *Gnaphalium uliginosum*, *Limosella aquatica* atd. – Hluboká nad Vltavou (6952c): rybník Bezdrv, roztroušeně až hojně na mnoha místech v jeho jižní a střední části, mezi 49°02'13"N, 14°23'09"E a 49°03'20"N, 14°23'11"E (Geobáze 1:100 000) (not. K. Šumberová 2003, ČNFD). Vegetace zaznamenána počátkem listopadu, její vývoj byl umožněn mimořádně teplým a suchým počasím a zároveň podzimmím výlovem rybníka v daném roce (tj. jeho pomalým několikatydenním odpuštěním a napuštěním). Substrát byl v místech s nejvyšší pokryvností *Spergularia echinosperma* písčité, na povrchu s 1–2 cm jílovitého bahna, z průvodních druhů nejčastější *Cyperus fuscus*, *Eleocharis acicularis*, *Juncus bufonius*, *Limosella aquatica*, *Rumex maritimus* a *Rorippa palustris*. – Dívčice (6851d): speciální rybníčky v odchovném areálu „Březovečky“, v severní části obce při silnici směr Mydlovary, 49°06'30"N, 14°18'53"E (Geobáze 1:100 000), 395 m n. m. (not. K. Šumberová, K.-G. Bernhardt et al. 2007). Na obnaženém dně jednoho z rybníčků, v řídké vegetaci s převahou druhů *Alisma gramineum*, *Callitriche palustris*, *Elatine triandra*, *Eleocharis acicularis*, *Echinochloa crus-galli*, *Gnaphalium uliginosum*, *Limosella aquatica*, *Persicaria lapathifolia* a *Potentilla supina*. – Novosedly (u Dívčic) (6951b): plůdkový rybník Dolní Novosedelský při jižním okraji obce, jeho severní část, 49°05'27"N, 14°16'59"E (Geobáze 1:100000), 395 m n. m. (not. K. Šumberová 2001, 2004, ČNFD). Roztroušeně na písčitém okraji, místy s vrstvou bahna do 5 cm. – Černěves (6851c): rybník Černěveský, mezi obcí a železniční tratí v. od obce, 49°06'20"N, 14°13'32"E (Geobáze 1:100 000), 420 m n. m. (leg. K. Šumberová 2000, BRNU). – Malovice (6951a): plůdkový rybník Potůček, 1,3 km j. od kaple v obci, v. pod silnicí do Netolic, 49°04'52"N, 14°13'22"E (Geobáze 1:100000), 420 m n. m. (not. K. Šumberová 2005, ČNFD). Vzácně, zaznamenána ve vegetaci s převahou *Coleanthus subtilis*, *Elatine triandra*, *Limosella aquatica*, *Persicaria hydropiper* a *P. lapathifolia* na mokřem jílovitém bahně. – Holečkov (6951a): plůdkový rybník Rábinec, 0,5 km j. od železniční zastávky Holečkov, západně od trati, 49°04'27"N, 14°12'34"E (Geobáze 1:100 000), 420 m n. m. (not. K. Šumberová 2001, 2004, 2005, ČNFD). Při severním břehu hojně ve vegetaci s *Callitriche palustris*, *Carex bohemica*, *Elatine hydropiper*, *E. triandra*, *Eleocharis ovata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Juncus bufonius*, *Limosella aquatica*, *Plantago uliginosa*, *Trifolium hybridum* a dalšími druhy.

39. Třeboňská pánev, Žár (7154c): obnažené břehy Žárského rybníka, 48°48'09,2"N, 14°43'33,2"E (GPS), 510 m n. m., roztroušeně (leg. M. Lepší & L. Ekrť 2007, CB 65003). – Lomnice nad Lužnicí (6954a): obnažené dno v s. části rybníka Koclířov jz. od obce, 49°04'34,3"N, 14°42'02,2"E (GPS), 430 m n. m. (leg. K. Šumberová 1999, BRNU, not. K. Šumberová 1999, ČNFD; leg. P. Kúr 2007, herb. P. Kúr). – Třeboň (6954d): písčité břeh v sv. části upuštěného rybníka Svět, 49°00'01,1"N, 14°45'33,8"E (GPS), 440 m n. m., vzácně (leg. P. Kúr 2007, herb. P. Kúr). – Strážovice (6856d): Osecký rybník u železniční stanice, 49°08'05,0"N, 15°07'57,0"E (Geobáze 1:100 000), 528 m n. m., obnažené bahnité rybníční dno (leg. K. Boublík 2006, CB 65375). – Kardašova Řečice (6855a): Velký Řečický rybník při v. okraji města, pod železniční tratí směr Jindřichův Hradec, severozápadní pobřeží, 49°11'07"N, 14°52'18"E (Geobáze 1:100 000), 455 m n. m. (not. K. Šumberová 2003, ČNFD). Roztroušeně na písčitých místech. – Frahelž (6854c): rybník Nový u Frahelže, na levém břehu Lužnice severně od obce, 49°07'30"N, 14°43'52"E (Geobáze 1:100 000), 390 m n. m. (not. K. Šumberová 1999, ČNFD). – Ponědraž (6854c): rybník Blatný, horní ze dvou rybníků u bašty Ponědraž, 49°07'30"N, 14°43'03"E (Geobáze 1:100 000), 405 m n. m. (not. K. Šumberová 1999, ČNFD). – Tučapy (6754b): plůdkový rybník Smíchov při jv. okraji obce, 49°17'13"N, 14°48'19"E (Geobáze 1:100 000), 440 m n. m. (leg. K. Šumberová 2002, BRNU). Rídce roztroušena v rozvolněné vegetaci s převahou *Callitriche palustris* a *Limosella aquatica* na bahnitém obnaženém dně.

41. Střední Povltaví, Dobronice u Bechyně (6652d): obnažené dno Velkojamského rybníka, 49°20'55,0"N, 14°29'13,6"E (GPS), 430 m n. m. (leg. P. Kúr 2007, herb. P. Kúr).

42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, Zahrádka (u Kostelce nad Vltavou) (6551a): rybník Horní Oprava jz. od obce, větší z dvojice plůdkových rybníků nad rybími sádkami, 49°29'22"N, 14°13'11"E (Geobáze 1:100 000), 446 m n. m. (not. K. Šumberová 2002, ČNFD). Na písku, místy s několika

centimetry hlinitého bahna, ve vegetaci dále s vyšší pokryvností *Coleanthus subtilis*, *Limosella aquatica*, *Rorippa palustris*, *Persicaria hydropiper*, *Riccia cavernosa* Hoffm. a *Veronica peregrina*.

67. Českomoravská vrchovina, Návary (u Starého Města pod Landštejnem) (7057a): rybník Kačer, asi 2,7 km jz. od centra obce, 48°57'37,0"N, 15°11'14,0"E (GPS), 605 m n. m., hojně na písčitém obnaženém dně rybníka (leg. L. Ekrt & E. Ekrtová 2005, herb. L. Ekrt, rev. P. Kúr).

90. Jihlavské vrchy, Řídelov (6758c): rybník Malý Pařezitý asi 1,2 km sz. od centra obce, 49°14'33,0"N, 15°23'34,0"E (GPS), 630 m n. m., ojediněle na písčitém obnaženém dně rybníka (leg. L. Ekrt & E. Ekrtová 2006, CB, herb. L. Ekrt, rev. P. Kúr).

Pavel KÚR, Milan ŠTECH & Kateřina ŠUMBEROVÁ

Sisyrinchium angustifolium Mill. – badil úzkolistý

Druh je původem ze Severní Ameriky, občas se pěstuje jako okrasný a zplaňuje zejména na vlhkých loukách na nevápnitých podkladech. V současnosti je u nás považován za zdomácnělý (HROUDA in KUBÁT et al. 2002, PYŠEK et al. 2002). Druh je mimo dobu květu velmi nenápadný (poměrně malý s úzkými trávovitými listy) a díky dobrému vegetativnímu rozmnožování se může udržovat na lokalitách i v nekvetoucím stavu, takže jeho výskyt může být dlouhodobě přehlížen.

V jižních Čechách byl v minulosti zaznamenán v Budějovické pánvi [rybník Bezdrv a několik lokalit v blízkém okolí Českých Budějovic (MAREK 1910, KOTLABA 1952)], Třeboňské pánvi [Vlastiboř, Třeboň (KOTLABA l. c.)], na Lišovském prahu v. od Českých Budějovic ve výběžku fytogeografického podokresu Novohradské podhůří [Dobrá Voda u Českých Budějovic, 1928, CB; Dubičné (ANONYMUS 1952); Hlincova Hora, Třebotovice (KOTLABA l. c.)] a v Kaplickém mezihoří [při železniční trati mezi obcemi Omlenice a Bujanov (KUČEROVÁ 1966), CB 20535, 20536]. Většina těchto lokalit byla na kosených loukách a je proto pravděpodobné, že s celkovou změnou obhospodařování krajiny tyto lokality v současnosti již neexistují.

V roce 2007 byl badil nalezen na Lišovském prahu severně od obce Třebotovice na návrší Baba. Vzhledem k nenápadnosti druhu je možné, že jde o pozůstatek výskytu známého v této oblasti od 20. let 20. století (pravděpodobně ale ne přímo o stejnou lokalitu, mělo jít zejména o západní svahy návrší Baba, zatímco nově objevená lokalita leží na v. svahu, kde je výslovně zmiňována absence druhu, ANONYMUS 1952). Hojný výskyt je udáván ještě v 50. letech 20. století (ANONYMUS l. c.), později druh zřejmě velmi ustoupil; např. KUČEROVÁ (1974) ho ve své podrobné studii Lišovského prahu vůbec neuvádí. Několik málo rostlin zaznamenal ještě v 90. letech M. Štech v. od obce Dobrá Voda na lesní cestě ca 0,5 km vjv. od konečné autobusu MHD v Dobré Vodě.

Popis nových lokalit: 37p. Novohradské podhůří, Třebotovice (u Dobré Vody u Českých Budějovic) (7053a): louky v. od silnice do Dubičného, asi 1,3 km s. od středu obce, 48°58'07"N, 14°33'34"E (GPS), 530 m n. m. (leg. P. Koutecký 2007, CBFS 4704). Lokalita představuje zbytek kdysi velmi cenných luk svazu *Molinion*, které byly odvodněny a přeorány. Přesto se zde dodnes vyskytují některé vzácnější druhy (např. *Carex umbrosa* a *Iris sibirica*, v nejzachovalejší části chráněné jako VKP se dále vyskytují např. *Dactylorhiza majalis*, *Carex hartmanii* a *Salix rosmarinifolia*), výskyt dalších už bohužel zanikl (KUČEROVÁ 1974 odtud udává např. *Gentiana pneumonanthe*, *Trifolium spadicum*, *Serratula tinctoria* a *Willemetia stipitata*).

38. Budějovická pánev, České Budějovice (7052b): zarůstající plochy bývalého vojenského cvičiště jv. od rybníka Černiš na sz. okraji města, 49°00'00"N, 14°26'27"E (www.mapy.cz), 380 m n. m. (not. & foto M. Štech 2004).

Petr KOUTECKÝ, Martin LEPŠÍ & Milan ŠTECH

Veronica agrestis L. – rozrazil polní

Druh se vyskytuje souvisle převážně jako archeofyt v západní, střední a severní Evropě na východ zasahuje až po moskevskou oblast (HROUDA in SLAVÍK 2000). Vyhybá se kontinentálním oblastem jv. Evropy. Původní je pravděpodobně pouze v horách jihozápadní Evropy a severozá-

padní Afriky a také na Kanárských ostrovech a na Madeiře (OTÝPKOVÁ 2007). V České republice je archeofytem vyskytujícím se od nížin do suprakolinního stupně, ojediněle i výše (HROUDA l. c.). Je považován za ustupující a silně ohrožený druh naší květeny (PROCHÁZKA 2001). V České republice roste jako polní plevel ve všech typech kultur, není vázán na žádné konkrétní společenstvo nebo svaz (OTÝPKOVÁ l. c.). Vzhledem k výraznému ústupu vlivem intenzifikace zemědělství je v jižních Čechách považován za kriticky ohrožený druh (CHÁN 1999). Byl doposud zaznamenán v následujících fytochorionech: Blatensko, Střední Povltaví, Horažďovicko, Sušicko-horažďovické vápence, Nezdecké vápence, Novohradské podhůří, Budějovická pánev, Třeboňská pánev, Písecko-hlubocký hřeben (CHÁN 1999), Volyňské Předšumaví, Prachatické Předšumaví, Českokrumlovské Předšumaví, Vyšebrodsko (HROUDA l. c.). Po roce 2000 je udáván z Třeboňské pánve – Hluboká u Borovan (LEPŠÍ et al. 2005) a Chlum u Třeboně (OTÝPKOVÁ l. c.), z Táborsko-vlašimské pahorkatiny (DOUDA 2003), z Písecko-hlubockého hřebene a z Novohradského podhůří (OTÝPKOVÁ l. c.).

Popis nových lokalit: 36a. Blatensko, Chraštovice (6649c): na vyvezené zemině před stavenišťem ve středu obce, 49°19'56,4"N, 13°53'52,2"E, ca 520 m n. m. (www.mapy.cz) (leg. J. Hadinec, V. Chán, R. Paulič & V. Žíla 2006, CB, PRC). – Klínovice (u Chraštovic) (6649c): strniště na návrší „Na rodici“ (kóta 477,6 m) 0,8 km sv. od osady, 49°19'10,6"N, 13°53'27,5"E (www.mapy.cz), 475 m n. m. (leg. R. Paulič 2007, CB). Spolu s *Anagallis arvensis*, *Galium spurium*, *Atriplex patula*, *Capsella bursa-pastoris*, *Centaurea cyanus*, *Euphorbia helioscopia*, *Fallopia convolvulus*, *Geranium pusillum*, *Chenopodium hybridum*, *Lamium amplexicaule*, *L. purpureum*, *Polygonum aviculare* agg., *Setaria viridis*, *Solanum nigrum*, *Thlaspi arvense*, *Viola arvensis*.

37f. Strakonické vápence, Domanice (u Radomyšle) (6649d): okraj pole u polní cesty 0,75 km vsv. od kapličky v osadě, vápenec, 49°18'09,3"N, 13°55'50,7"E (www.mapy.cz), 470 m n. m., ojediněle (leg. R. Paulič, P. Leischner et al. 2007, CB). Spolu s *Adonis aestivalis*, *Euphorbia helioscopia*, *Geranium pusillum*, *Lamium amplexicaule*, *Sherardia arvensis*, *Silene noctiflora*, *Thlaspi arvense*, *Veronica polita*, *V. triloba*.

37i. Českokrumlovské Předšumaví, Kájov (7251a): ca 700 m sz. od osady Mezipotočí, ca 590 m n. m., 48°47'16,5"N, 14°13'51,6" (www.mapy.cz), několik exemplářů (leg. M. Lepší 2001, CB).

37n. Kaplické mezihorí, Benešov nad Černou (7253d): ca 0,8 km jz. od osady Dluhoště, narušený okraj louky (snad dříve pole), 48°44'01,5"N, 14°35'07,3"E (GPS), ca 610 m n. m., několik exemplářů (leg. M. Lepší 2007, CB 65043).

38. Budějovická pánev, Myšenec (u Protivína) (6751c): na obnažené zemině u turmalínové skalky v osadě, 49°13'22,7"N, 14°12'27,9"E (GPS), ca 390 m n. m., ojediněle (leg. M. Lepší, P. Lepší, R. Paulič et al. 2006, CB 51380). Spolu s *Descurainia sophia*, *Malva neglecta* aj.

39. Třeboňská pánev, Veselí nad Lužnicí (6854a): ca 900 m jv. od kostela v obci, okraj pole u silnice do Hamru, asi 200 m jv. od železničního přejezdu, 49°10'50"N, 14°42'30"E (www.mapy.cz), 415 m n. m. (leg. P. Koutecký 2001; herb. P. Koutecký no. 1317, CBFS 2116).

Z fytochorionů Kaplické mezihorí a Strakonické vápence nebyl druh doposud udáván. Objevení výše uvedených lokalit v uplynulých deseti letech naznačuje regeneraci druhu v jihočeské krajině. Jestliže další výzkum prokáže rostoucí tendenci jihočeských populací, bylo by vhodné druh přeargimentovat do kategorie silně ohrožených taxonů (sensu CHÁN 1999).

Martin LEPŠÍ & Radim PAULIČ

Poděkování

Za poskytnutí nepublikovaných dat děkujeme K.-G. Bernhardt, K. Boublíkovi, J. Doudovi, V. Hansovi, E. Ekrtové, L. Ekrtovi, V. Horváthové, D. Jenčové, F. Kolářovi, P. Kouteckému, P. Leischnerovi, M. Paloučové, R. Pauličovi, J. Rybenskému, M. Soukupovi, F. Zimovi a V. Žilovi. Za připomínky k textu jsme vděční K. Boublíkovi.

Literatura

- ANONYMUS, 1952: K rozšíření badilu úzkolistého v ČSR. – *Čs. Bot. Listy* 4: 151-153.
- ANONYMUS, 2000: Geobáze® Prohlížeč Professional Verze 2.8, 1:50 000, 1:100 000. – Geodézie ČS a. s., Česká Lípa.
- ANONYMUS, 2002: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech VIII. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 42: 111-117.
- ČELAKOVSKÝ L., 1882: Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1881. – *S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., Prag, cl. math.-natur.*, 1881: 3-13.
- DEYL M. & SKOČDOPOLOVÁ-DEYLOVÁ B., 1989: Květena Blatenska. – Praha, 235 pp.
- DOSTÁL J. & REICHSTEIN T., 1984: *Polystichum*. – In: Hegi G., *Illustrierte Flora von Mitteleuropa, Pteridophyta, Spermatophyta*, Band I, Teil 1: 169-187, Paul Parey, Berlin, Hamburg.
- DOSTÁL J., 1989: Nová květena ČSSR. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 pp.
- DOUDA J., 2003: Flóra a vegetace přírodovědně významných lokalit okolí Bechyně. – 263 pp., ms. [Dipl. pr., depon. in: Knih. České zemědělské univerzity, Praha.]
- DVOŘÁK F., 1979: Některé výsledky studia druhu *Spergularia echinosperma* Čelak. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 14: 109-116.
- EHRENDORFER F. & HAMANN U., 1965: Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa. – *Ber. Deutsch. Bot. Ges.* 78: 35-50.
- FILÍPKOVÁ K., 2001: Ekofyziologie vybraných druhů vyšších rostlin obnaženého dna sádek Šaloun u Lomnice nad Lužnicí. – 66 pp., ms. [Dipl. pr.; depon. in: Pedagogická fakulta JU, České Budějovice.]
- HADINEC J. & LUSTYK P. 2006: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 41: 173-257.
- HÁJKOVÁ A., PRYMUSOVÁ Z. & TROŠKOVÁ M., 2003: Rod *Polystichum* v herbářové dokumentaci severovýchodní Moravy a Slezska. – *Práce a Stud. Muz. Beskyd (Přír. Vědy)* 13: 189-208.
- HARTL J., CHÁN V. & TOMAN J., 1957: Floristický příspěvek ke květeně Strakonicka. – *Preslia* 29: 86-93.
- HAŠKOVÁ J., KIRSCHNER J., ŠTĚPÁNEK J., 1988: Materiály k rozšíření *Melilotus dentata* a *M. altissima* v Československu. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 23: 11-32.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), 1988: Květena České socialistické republiky. 1. – Academia, Praha, 557 pp.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), 1990: Květena České republiky. 2. – Academia, Praha, 540 pp.
- HEJNÝ S., 1995: Mizení druhů a společenstev obnažených den. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 35: 45-49.
- HEJNÝ S., 1998: Červený seznam ohrožených rostlin jižních Čech – poznámky a připomínky. – 18 pp., ms. [Depon. in: V. Chán, Strakonice.]
- HOUFEK J., 1952: Studie o květeně Jindřichohradecka se zvláštním zřetelem k Treboňské pánvi a přilehlým územím (příspěvek k fytogeografii jižních Čech). – 398 pp., ms. [Disert. práce, depon. in: Knihovna Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.]
- HROBÁŘ F., 1967: Příspěvek ke květeně Jindřichohradecka. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 2: 156-163.
- HROUDOVÁ Z., 1972: Příspěvek k fytoocenologickému a floristickému výzkumu rybníků v okolí Jarošova nad Nežárkou. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Českých Budějovicích, Přír. Vědy* 12: 129-143.
- CHÁN V. (ed.), 1999: Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – *Příroda* 16: 1-284.
- CHÁN V., LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2007: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 47: 91-104.
- CHÁN V., LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2005: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XI. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 45: 167-176.
- CHÁN V., ŠTECH M. & VYDROVÁ A., 2000: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech VI. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 40/1-2: 20-22.
- CHYTRÝ M. & RAFAJOVÁ M., 2003: Czech National Phytosociological Database: basic statistics of the available vegetation-plot data. – *Preslia* 75: 1-15.
- JATIOVÁ M. & ŠMITÁK J., 1996: Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR, Brno in Arca JiMfa spol. s r. o., Třebíč, 539 pp.
- JERSÁKOVÁ J. & KINDLMANN P., 2004: Zásady péče o orchidejová stanoviště. – Kopp, České Budějovice, 119 pp.
- KOTLABA F., 1952: *Sisyrinchium augustifolium* Mill. v ČSR. – *Čs. Bot. Listy* 4: 87-90.
- KOUTECKÝ P., 2008: Taxonomická studie střeoevropských zástupců *Centaurea* sect. *Jacea*. – 211 pp. + 57 pp. appendix + CD, ms. [Disert. pr., depon. in: Přírodovědecká fakulta JU, České Budějovice.]
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. (eds.), 2002: Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 pp.

- KUČERA S., 1966: Fytocenologický a fytogeografický rozbor vegetace Novohradských hor. – 275 pp., ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. kat. bot. Přír. fak. Univ. Karlovy, Praha.]
- KUČEROVÁ J., 1974: Rozbor floristicko-fytogeografických poměrů Lišovského prahu a jižní části Tábořské pahorkatiny v jižních Čechách. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 14(Suppl. 1): 1-224.
- KÚR P., 2007: Cytologická variabilita a potenciální hybridizace druhů *Spergularia echinosperma* a *S. rubra* – rešerše problematiky v celém rodě a pilotní studie. – 49 pp., ms. [Bakal. pr., depon. in: Přírodovědecká fakulta JU, České Budějovice.]
- KURKA R., 1959: Příspěvek ke květeně Třeboňské rybníční pánve. – *Sbor. Kraj. Vlastiv. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 2: 75-83.
- KURKA R., 1996: Floristický materiál ke květeně Třeboňské pánve a přilehlých oblastí. – ms. [Depon. in: V. Chán, Strakonice.]
- LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2006: *Polystichum braunii* in the Hojná Voda virgin forest (South Bohemia) – a new Alpine migration element for Bohemia. – *Beitr. Naturk. Oberösterreichs* 16: 435-442.
- LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2007: Kapradina laločnatá (*Polystichum aculeatum*) v jižních Čechách. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 47: 105-115.
- LEPŠÍ M., LEPŠÍ P. & ŠTECH M., 2005: Výsledky floristického kurzu ČBS v Českých Budějovicích 2001 (1.- 7. 7. 2001). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 40(Suppl. 2): 71-135.
- MAREK T., 1910: Květena Budějovicka. – 229 pp., ms. [Depon. in: Knih. Jihočes. Muz. v Českých Budějovicích; opis V. Chán, Strakonice.]
- MEUSEL H. & JÄGER E. J., 1992: Vergleichende Chorologie der zentral-europäischen Flora. Band 3. – Gustav Fischer Verlag, Jena, 688 pp.
- MÍCHAL J. & KURKA R., 1991: Flóra sádek Šaloun. – *Sborn. VŠZ v Praze, řada fyto-technická* 8(2): 89-110.
- MORAVEC J., BALÁTOVÁ-TULÁČKOVÁ E., BLAŽKOVÁ D., HADAČ E., HEJNÝ S., HUSÁK Š., JENÍK J., KOLBEK J., KRAHULEC F., KROPÁČ Z., NEUHÄUSL R., RYBNÍČEK K., ŘEHOŘEK V. & VICHEREK J., 1995: Rostlinná společenstva a jejich ohrožení. Ed. 2. – *Severočes. Přír.* (Suppl. 1995): 1-206.
- OTÝPKOVÁ Z., 2007: Poznámky k současnému rozšíření *Veronica agrestis* v České republice. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 105-115.
- PROCHÁZKA F. & ŠTECH M., 2002: Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy. – Správa NP a CHKO Šumava, Eko-Agency KOPR, Vimperk, 140 pp.
- PROCHÁZKA F. (ed.), 2001: Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – *Příroda* 18: 1-146.
- PROCHÁZKA F., 1980: Naše orchideje. – Krajské muzeum, Pardubice, 295 pp.
- PROCHÁZKA F., 1997: Novinky šumavské květeny. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 32/2: 123-136.
- PRUNER L. & MÍKA P., 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – *Klapalekiana* 32(Suppl.): 1-75
- PYŠEK P., SÁDLO J. & MANDÁK B., 2002: Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97-186.
- RANDUŠKA D. & KRIŽO M., 1986: Chránené rostliny. – Příroda, Bratislava, 432 pp.
- ROHLENA J., 1928: Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. VII. – *Časopis Národního Musea* 102: 5-22, 71-85.
- SKALICKÝ V. & TOMAN J., 1958: Příspěvek ke květeně Blatenska. – *Preslia* 30: 307-326.
- SKALICKÝ V., HARTL J., CHÁN V., MACHOVEC F., TOMAN J. & VANĚČEK J., 1961: Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území II. – *Preslia* 33: 154-196.
- SKALICKÝ V., VANĚČEK J. et al., 1980: Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území III. – *Sborn. Západočes. Muz. Plzeň – Přír.* 36: 1-132.
- SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.), 2004: Květena České republiky. 7. – Academia, Praha, 767 pp.
- SLAVÍK B. (ed.), 1995: Květena České republiky. 4. – Academia, Praha, 529 pp.
- SLAVÍK B. (ed.), 1997: Květena České republiky. 5. – Academia, Praha, 568 pp.
- SLAVÍK B. (ed.), 2000: Květena České republiky. 6. – Academia, Praha, 770 pp.
- ŠUMBEROVÁ K., 2005: Co víme o vegetaci tříd Isoëto-Nanojuncetea a Bidentetea v České republice? – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 40: 195-220.
- ŠUMBEROVÁ K., HORÁKOVÁ V. & LOSOSOVÁ Z., 2005: Vegetation dynamics on exposed pond bottoms in the Českobudějovická basin (Czech Republic). – *Phytocoenologia* 35: 421-448.
- TRÁVNÍČEK B., OKLEJEWICZ K. & ZIELIŃSKI J., 2005: *Rubus ambrosius* (*Rubus* Subsect. *Rubus*, *Rosaceae*), a new bramble species from the eastern part of central Europe. – *Folia Geobotanica* 40: 421-434.
- VANĚČEK J., 1969: Květena Horažďovicka. – KSSPPOP Plzeň, 272 pp.

- VOZÁROVÁ M. & SUTORÝ K., 2001: Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 36(Suppl. 2001/1): 1-95, *Bull. Slov. Bot. Společ.* 23(Suppl. 7): 1-95.
- VYDROVÁ A., 2002: Inventarizační průzkum přírodní památky Mokřad u Borského rybníka. – 10 pp. + příl., ms. [Depon. in: AOPK ČR, Správa CHKO Blanský les.]
- WESTHOFF V. & van der MAAREL E., 1973: The Braun-Blanquet approach. – In: WHITTAKER R. H. (ed.), *Ordination and classification of communities, Handbook of vegetation science*, 5: 619-726, Dr. W. Junk b.v.-Publishers, The Hague.
- ŽÍLA V. & CHÁN V., 1994: Nález *Heleochloa alopecuroides* a *H. schoenoides* v jižních Čechách. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 27(1992): 58.

Obrázky jsou v barevné příloze č. 10 a 11

Adresy autorů: Václav CHÁN
Dr. J. Fify 867
CZ – 386 01 Strakonice

Mgr. Libor EKRT
nám. Bratří Čapků 264
CZ – 588 56 Telč
e-mail: libor.ekrt@gmail.com

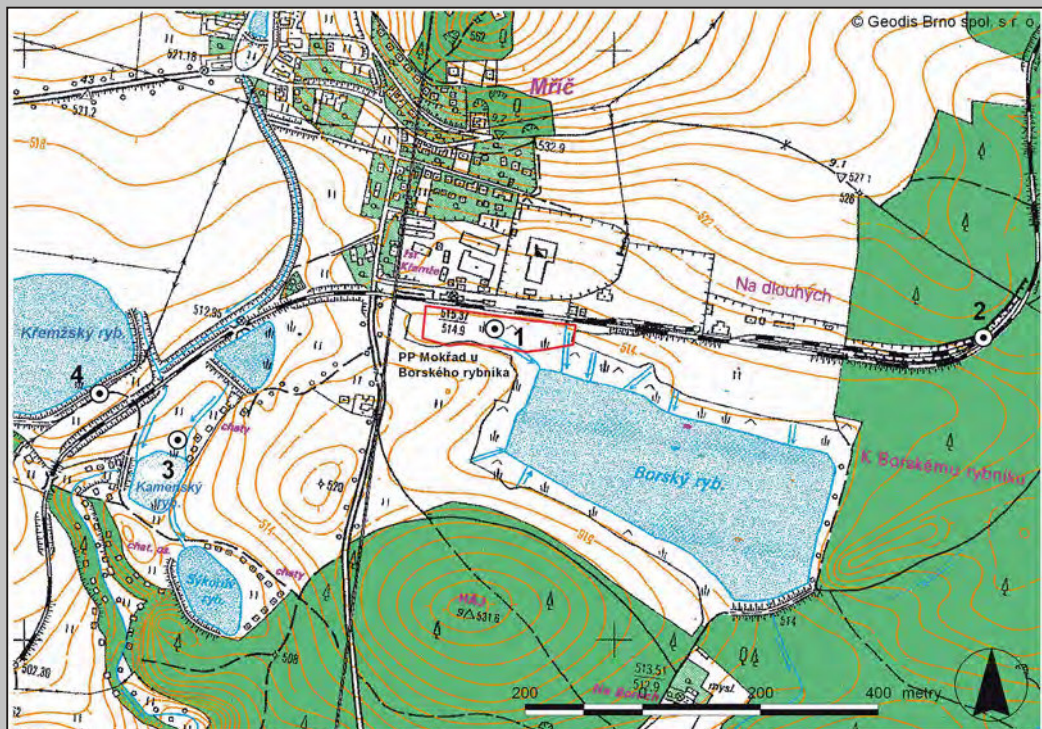
RNDr. Jana JERSÁKOVÁ, Ph.D.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta
Branišovská 31
CZ – 370 05 České Budějovice
e-mail: jersa@centrum.cz

Petr KOUTECKÝ, Ph.D.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta
Branišovská 31
CZ – 370 05 České Budějovice
e-mail: kouta@prf.jcu.cz

Bc. Pavel KÚR
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta
Branišovská 31
CZ – 370 05 České Budějovice
e-mail: pavel.kur@prf.jcu.cz

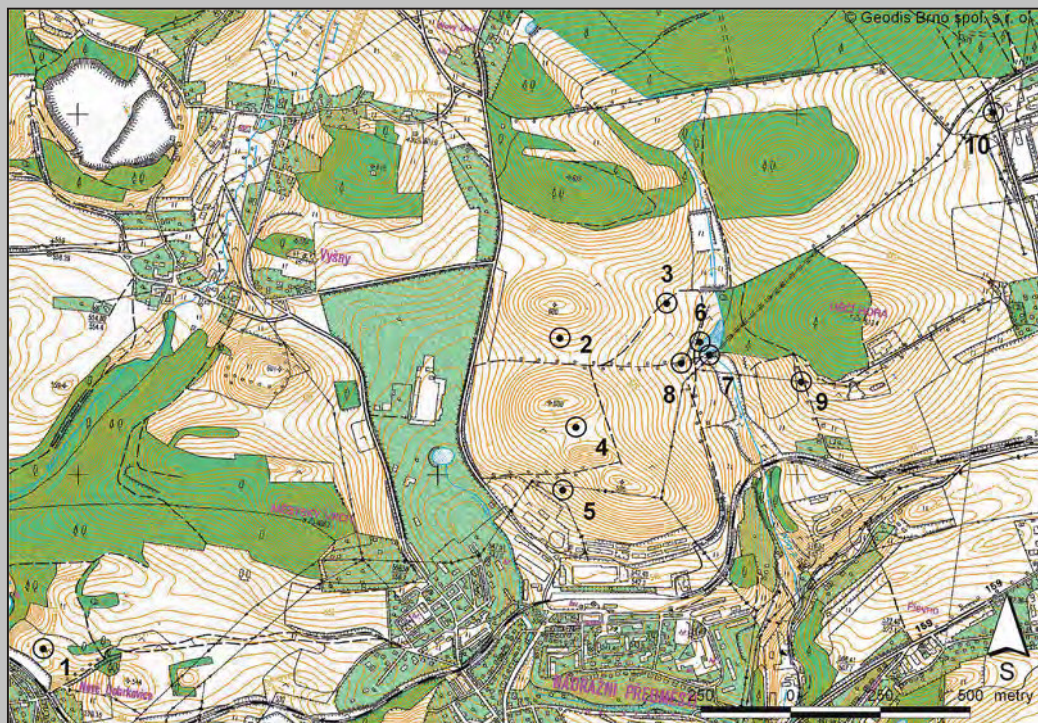
Ing. Martin LEPŠÍ
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Dukelská 1
CZ – 370 51 České Budějovice
e-mail: lepsi@seznam.cz

- CZ – 381 01 Petr LEPŠÍ
Správa CHKO Blanský les
Vyšný 59
Český Krumlov
e-mail: plepsi@seznam.cz
- CZ – 386 02 Radim PAULIČ
Nábřežní 83
Strakonice
e-mail: radim.paulic@seznam.cz
- CZ – 385 01 Ing. David PÚBAL
Správa NP a CHKO Šumava
1. máje 260
Vimperk
e-mail: pubal@post.cz
- CZ – 39811 Ing. Milan SOUKUP
Heřmaň 105
Protivín
- CZ – 370 05 Ing. Milan ŠTECH, Ph.D.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta
Branišovská 31
České Budějovice
e-mail: milan.stech@prf.jcu.cz
- CZ – 603 00 Mgr. Kateřina ŠUMBEROVÁ, Ph.D.
Botanický ústav AV ČR, oddělení ekologie
Poříčí 3b
Brno
e-mail: sumberova@brno.cas.cz

Obr. 2 – Mapa oblasti výskytu *Dactylorhiza incarnata* na Křemžských hadčích. Lokalita č. 1 - PP Mokřad u Borského rybníka, č. 2 - kolejiště překládového nádraží, č. 3 - litorál Kamenského rybníka, č. 4 - hráz Křemžského rybníka.

Fig. 2 – Distribution map of *Dactylorhiza incarnata* at the Křemže serpentine area. Locality No. 1 - Mokřad u Borského rybníka Nature Monument, No. 2 - railway station yard, No. 3 - littoral zone of the Kamenský rybník pond, No. 4 - the dam of the Křemžský rybník pond.

Obr. 3 – Rozšíření *Populus xcanescens* v okolí Českého Krumlova.
Fig. 3 – Distribution of *Populus xcanescens* in the surrounding of Český Krumlov town.

4 | 5

Obr. 4 – *Dactylorhiza incarnata* v PP Mokřad u Borského rybníka (foto J. Jersáková 25. 5. 2005).
Fig. 4 – *Dactylorhiza incarnata* in the Mokřad u Borského rybníka Nature Monument (photo by J. Jersáková 25. 5. 2005).

Obr. 5 – Hybrid *Dactylorhiza incarnata* a *Dactylorhiza majalis* (*Dactylorhiza x aschersoniana*) v PP Mokřad u Borského rybníka (foto J. Jersáková 31. 5. 2003).
Fig. 5 – Hybrid of *Dactylorhiza incarnata* and *Dactylorhiza majalis* (*Dactylorhiza x aschersoniana*) in the Mokřad u Borského rybníka Nature Monument (photo by J. Jersáková 31. 5. 2003).